

PHILIPS' WONINGBOUW

BESCHRIJVING VAN DEN WONINGBOUW DOOR DE
N.V. PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN TE EINDHOVEN

OVERDRUK UIT HET TIJDSCHRIFT VOOR VOLKSHUISVESTING EN STEDEBOUW, MEI '25

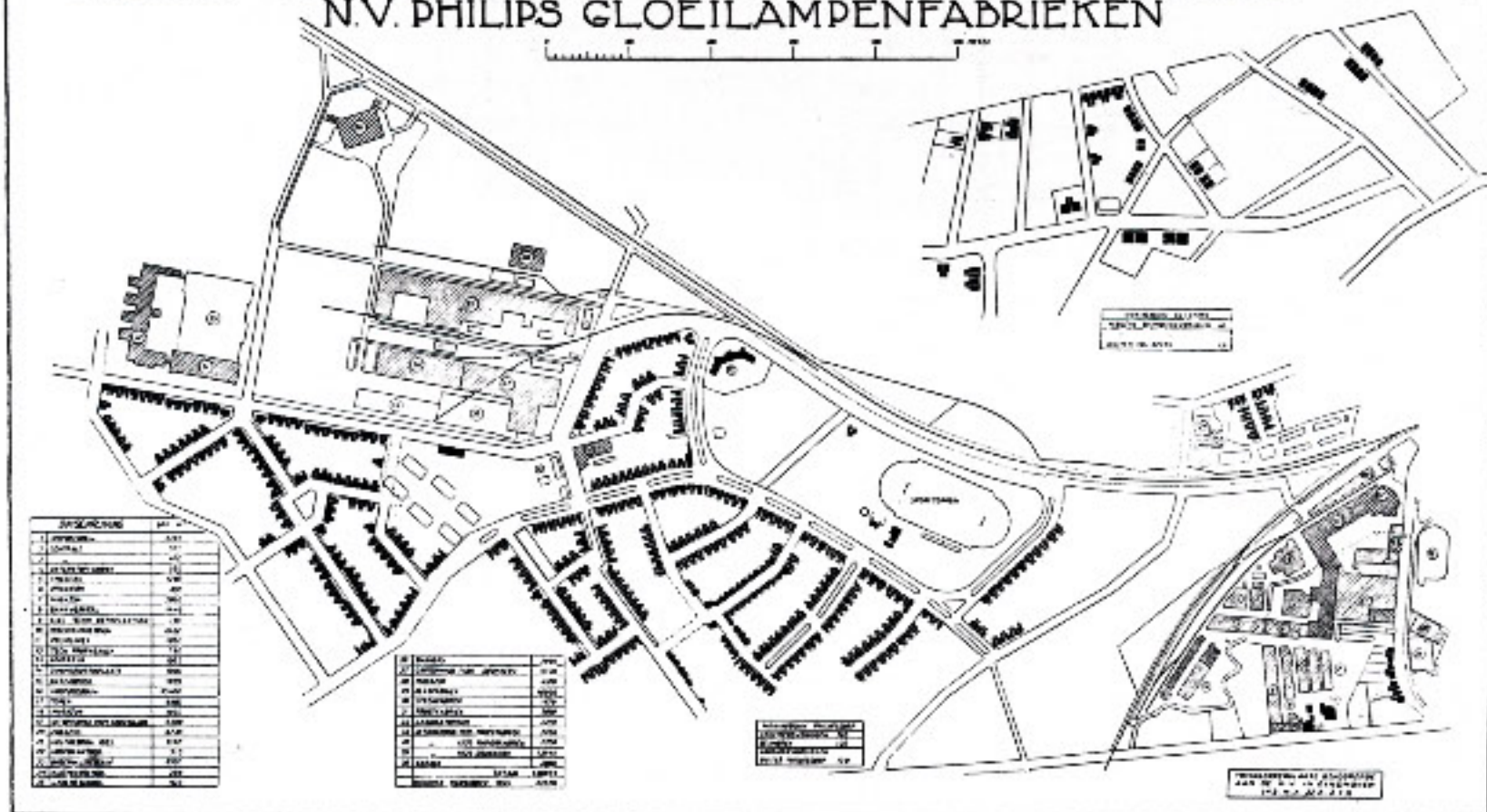
PHILIPS' WONINGBOUW TE EINDHOVEN

De geschiedschrijver, die zich geroepen voelt om de wederwaardigheden te verhalen van de stad Eindhoven gedurende de laatste 30 jaren, zal veel moeten vertellen van den snellen aanwas, die de stad onderging door den opbloei van een nieuwe industrie, die thans uitgegroeid is tot een der grootste van ons land, de gloeilampenfabricage. Eindhoven was omstreeks 1880 een eenvoudig Brabantsch stedeke, dat door middel van sobere nijverheid het leven hield op den karigen bodem van den Noord-Oostrand der uitgestrekte Kempen, die Zuidelijk en Noordelijk van de Belgische grens een sober landschap vormen. Thans is het een welvarende provinciestad, waarin juist eenige weken geleden de geboorte van den zestigduizendsten inwoner met eenige feestelijkheid gevierd werd. Het is een zuivere industriestad, daarbij een snel groeiende industriestad en nog immer wassende plaats met alle dringende sociale nooden, die een dergelijke snelle uitbreiding met zich mede pleegt te brengen. De geweldige ontplooiing van de Philips' Fabrieken ging maar niet zoo van een leien dakje. Eer dit wereldbedrijf gegrondvest was op de stoere, breede basis, waarop het thans rust,

was er heel wat energie, durf en beleid der verantwoordelijke leiders noodig. Het is daarom zeer te loven dat, niettegenstaande de geweldige expansiestrijd, die de beide generalissimi der Philips' Fabrieken, de koopman A. F. Philips en de ingenieur G. Philips, tactisch en strategisch moesten overzien om hem met successen te voeren tot de overwinning, deze toch nog aandacht konden besteden aan dingen, die in dien tijd (bezien op de groote lijnen) voor de vitaliteit van het bedrijf niet zoozeer van primair belang waren. Beide leiders hebben van den aanvang af steeds een open oog gehad voor de met hun bedrijf groeiende sociale behoeften der arbeiders.

Den 23sten Mei van het jaar 1891 werd door den ingenieur G. Philips in een destijds buiten bedrijf staande textielfabriek een aanvang gemaakt met de fabricage van gloeilampen. In 1892 werden 11.000, in 1893 45.000, in 1896 400.000 en in 1901 2.700.000 lampen per jaar afgeleverd. Thans worden er circa 70.000.000 gloeilampen per jaar door de Philips' Fabrieken vervaardigd, waarbij men nu nog rekening te houden heeft met den even snellen opbloei van een geheel nieuwen tak van deze indus-

OVERZICHT VAN DE FABRIEKS-KANTOOR-EN WONINGCOMPLEXEN VAN DE N.V. PHILIPS GLOEILAMPENFABRIEKEN

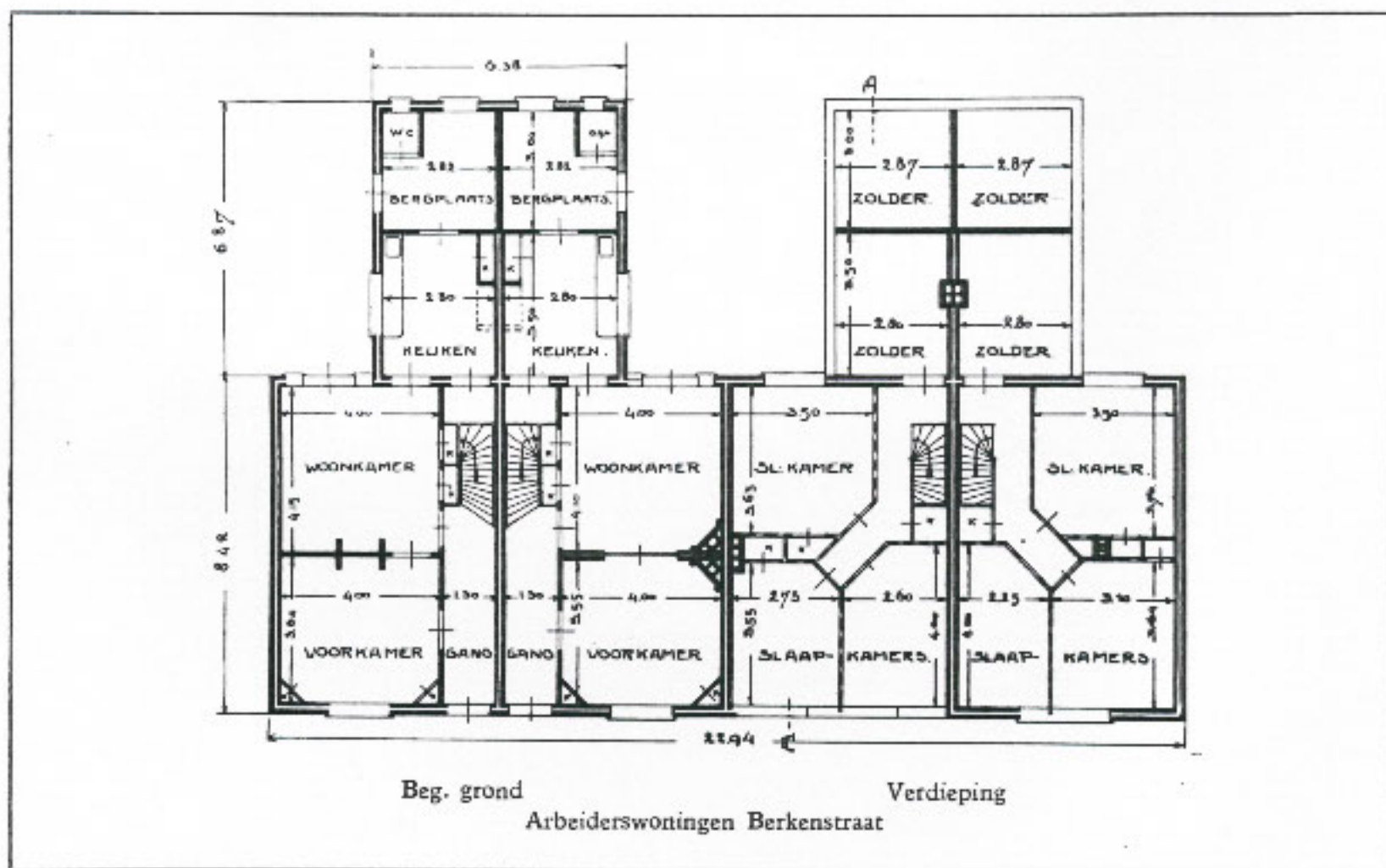
Elisabethlaan. Ruime arbeiderswoning, ouder type, huur f 5.50 per week

Hulstlaan. Een van de meest geslaagde eenvoudige typen, huur f 4.- per week

trie, de radiolampenfabricage, die, hoewel nog in haar kinderschoenen staande, thans reeds op de Philips' Fabrieken in wekelijksche quanta van eenige tienduizenden stuks de wereldmarkt begint te veroveren. Hand in hand met deze snelle productie-cijfers ging de aanwas van het personeel. Waren op het einde van 1891 nog slechts 30 personen aan het Philipsbedrijf verbonden, in 1907 werkten er

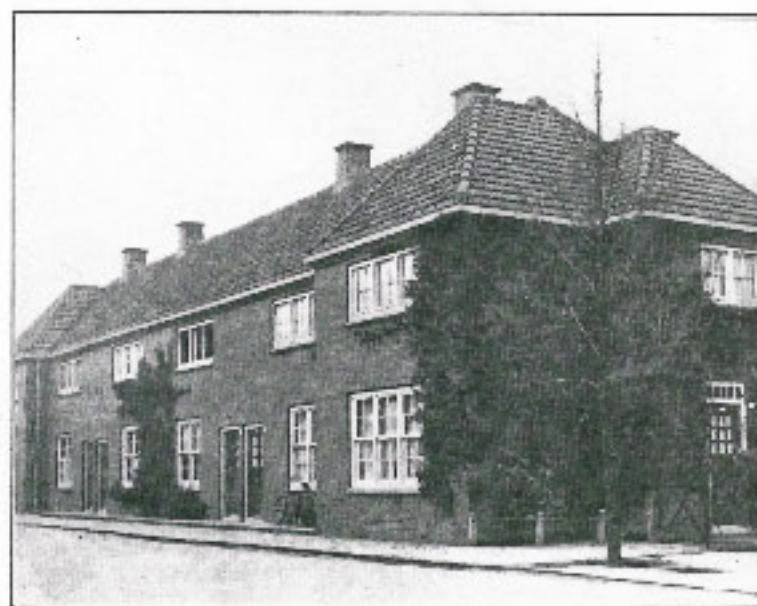
reeds 500, in 1908 groeide het personeel aan tot 1000, in 1912 tot 2300, in 1916 tot 3700, terwijl het thans de 8000 ruim overschreden heeft. Aan het hoofd van dit groote bedrijf staat de Heer A.F. Philips, bijgestaan door 3 onderdirecteuren. Het kader wordt gevormd uit 75 doctoren en ingenieurs, 80 hogere ambtenaren, 150 assistenten en 600 bazen en onderbazen.

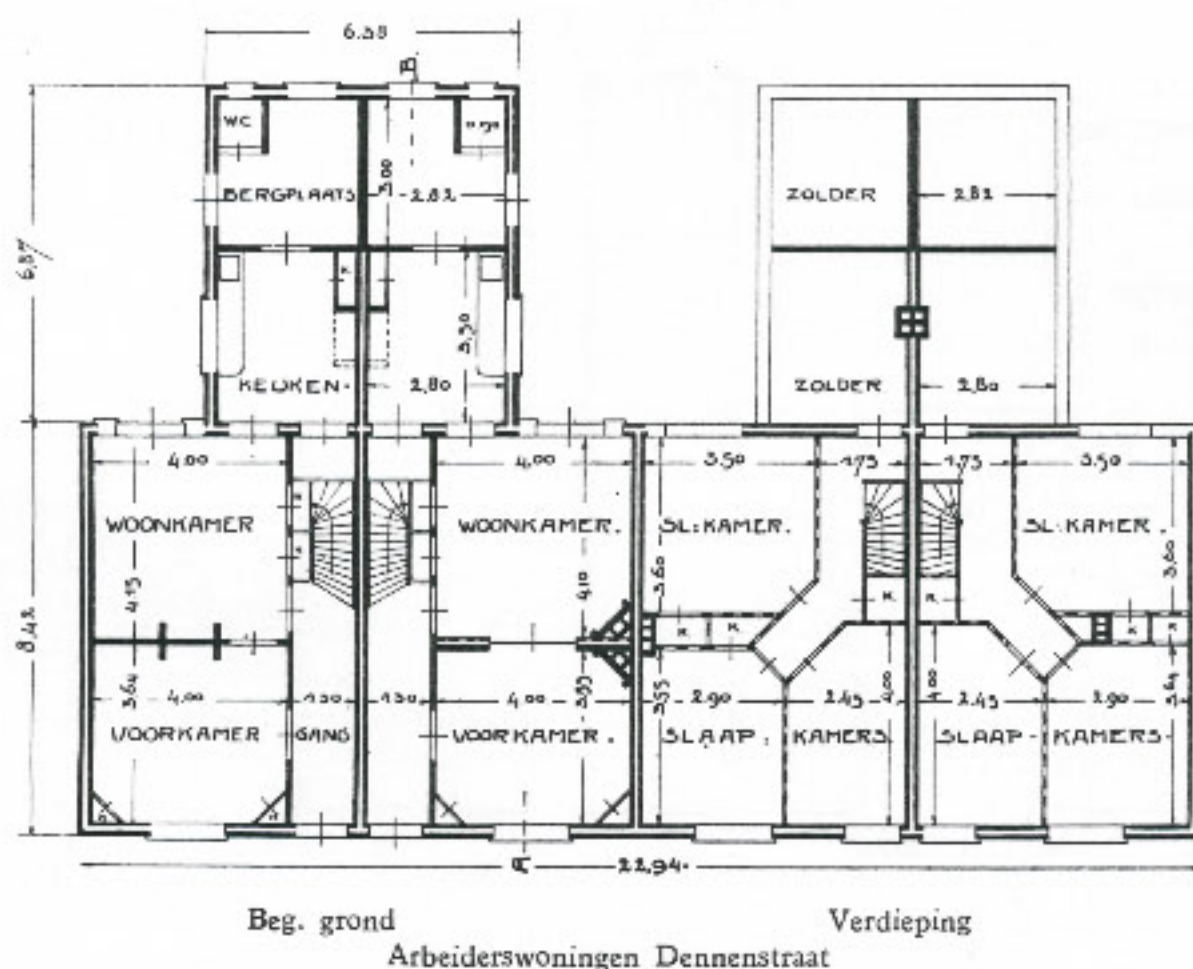
De Hulstlaan heeft haar vriendelijk aanzicht aan dit type te danken

In 1910 reeds werden de eerste woningen gebouwd van het vriendelijke Philipsdorp. Dit dorp, waarbij van den aanvang af angstvallig gewaakt is geen troosteloze grauwe fabrieksstraten te scheppen, doch een vriendelijk, bewoonbaar „Heim”, waar de arbeiders zich thuis voelen en waarin zij rust en gezelligheid na den arbeid vinden, ligt tusschen de beide fabrieksterreinen in, welke zich ongeveer 2 K.M. van elkaar bevinden. In het

De Wingerdlaan. Een ander eenvoudig ontwerp, huur f 4.25 per week

midden van het dorp zelf fleurt het feestelijk groen van de Philips' Sportterreinen en kinderspeelplaatsen. In het jaar 1910 werden 133 woningen gebouwd; in 1912, 128; in 1915, 80; in 1916, 129; in 1919, 71; in 1920, 253; in 1923, 75; in 1924, 21; in 1925, 30. Hiervan zijn 95 woningen gebouwd met Rijkspremie, groot f 300.- per woning. Deze huizen hebben een weekhuur van f 3.50 tot en met f 4.75. Thans beschikken de Philips' Fabrieken over :

Hoekhuis Wingerdlaan, huur f 4.85 per week

- 828 woningen met een huurprijs van f 3.- tot en met f 6.25 per week,
- 126 betere woningen met een huurprijs van f 5.50 tot en met f 7.75 per week,
- 79 noodwoningen met een huurprijs van f 2.25 per week,
- 67 heerenhuizen en villa's van f 500.- tot f 1650.- per jaar,

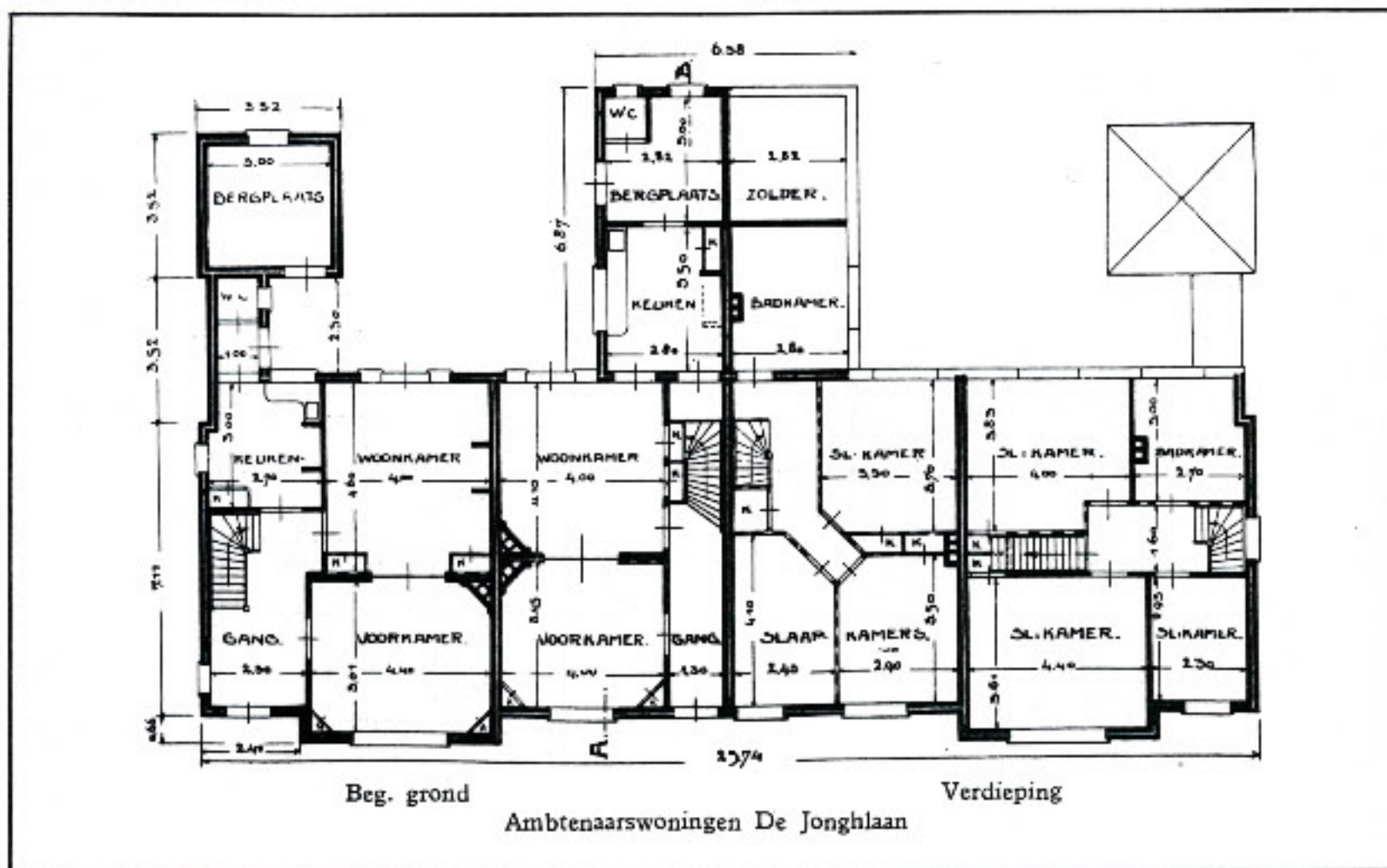
1100 woningen totaal.

Henriettestraat, eenvoudige ruime arbeiderswoningen, huur f 3.70 per week

Thans zijn in aanbouw 8 heerenhuizen met een huurwaarde van f 700.- per jaar en 30 groote arbeiderswoningen, welke voor Rijkspremie van f 300.- per stuk in aanmerking komen.

De arbeiderswoningbouw heeft steeds de persoonlijke aandacht van den Heer A. F. Philips gehad. Bij den bouw is rekening gehouden met eischen van practischen zoowel als van esthetischen aard, terwijl bijzondere nadruk gelegd is op de hygiëne. De bewoners weten over het algemeen hun

Plataanlaan. De laan mondt bijzonder aardig uit op het Plataanplein. Huur f 4.75 per week

woningen doelmatig te bewonen en worden met een vriendelijken wenk zoo nu en dan door het opzicht houdend personeel opgevoed tot begrippen van eenvoud, schoonheid en hygiëne. Er bestaat onder de bewoners van Philipsdorp een groote aanhankelijkheid voor hun vriendelijk verblijf en dit alles drukt een stempel van welvaart en orde op de huisvesting der Philips-arbeiders. De woningen zijn uitgevoerd naar de ontwerpen van bekwame architecten als de Bazet, Smit en Hanrath, terwijl thans de nieuwe lijnen uitgezet worden door ir. Kalff.

Het Plataanplein. Huur f 4.75 per week

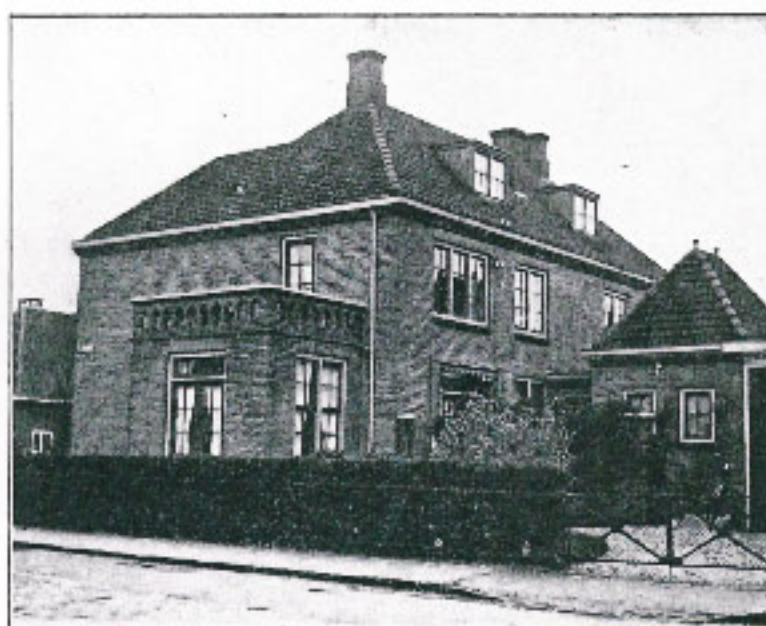
Nog steeds verkeert de woningbouw in een stadium van uitbreiding. De groei van de radio-lampenfabricage is hiervan deels de oorzaak.

Thans is op den karigen, onvruchtbaren zandbodem van het sombere Brabant, dank zij een bloeiende industrie, die welvaart stuwt tot in de fijnste aderen van ons volksbestaan, een vriendelijke en gezellige stad verzezen, die volkomen beantwoordt aan de eischen van rust en verpoosing, die de arbeider na volbrachte dagtaak voor zich en zijn gezin stelt.

WOUTER HULSTIJN

Een kijkje in de S-vormig gebogen Lijsterbeslaan. Huur f 5.50 per week

Ambtenaarswoning. Huur f 550.- per jaar